

Naslov: Osnovna šola Col
Col 35, 5273 Col
Telefon: +386 (0)5 36 43 350
Fax: +386 (0)5 36 43 357
E-pošta: info@os-col.si

TURISTIČNA NALOGA OŠ COL »ZELENI TURIZEM«

GREMO V NARAVO PO ZNANJE IN ZABAVO

NAM BO LEPO, HUDIČKU PA HUDO

Avtorice in avtor:

Ana Bajc, 8. razred

Neli Bizjak, 8. razred

Saša Bolčina, 8. razred

Larisa Leban, 8. razred

Meta Pregelj, 8. razred

Špela Pregelj, 8. razred

Simon Peljhan, 9. razred

Mentorica:

Jasmina Likar Štinjek, prof. geografije
in zgodovine

Col, šolsko leto 2015/2016

ZAHVALA

Radi bi se zahvalili vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali pri izdelavi te naloge in izvedbi tržnice.

Hvaležni smo mentorici, da nas je usmerjala in nam pomagala pri delu. Moramo pa priznati, da smo se pri delu res zabavali.

Zahvaliti se moramo vsem sošolcem, ki so bili pripravljeni izpolniti anketni vprašalnik.

Hvaležni smo Otroškemu vrtcu Ajdovščina, Oddelku Col. Z otroki iz omenjenega oddelka smo se imeli lepo in se od njih tudi marsičesa naučili.

Hvala Silvestru Peljhanu za intervju.

Hvala tudi šolski knjižničarki, mag. Lejli Irgl, za lektoriranje naloge. Z njeno pomočjo je naša naloga zagotovo bolj berljiva in razumljiva.

KAZALO

ZAHVALA	1
KAZALO	2
POVZETEK	3
1. UVOD	4
1.1 IZBIRA TEME.....	5
2. METODE DELA	6
2.1 Metoda 'viharjenje možganov'.....	6
2.2 Intervju.....	7
2.3 Anketni vprašalnik.....	7
2.4 Delo na terenu.....	10
2.5 Oblikovanje turističnega programa.....	11
3. PROGRAM	12
3.1. Prihod udeležencev.....	12
3.2 Program za mlajše otroke.....	13
3.3 Program za starejše otroke.....	18
4. TRŽENJE	21
5. ZAKLJUČEK	23
6. NAČRT PREDSTAVITVE NA TURISTIČNI TRŽNICI	24
6.1 Stojnica – predstavitveni prostor.....	24
6.2 Spominki.....	24
6.3 Propagandni material.....	25
6.4 Zabavni igri.....	25
6.5 Vabljenje ljudi po Mercator centru.....	25
7. VIRI IN LITERATURA	26
8. PRILOGE	27

POVZETEK

V šolskem letu 2015/16 sta Turistična zveza Slovenije in Zavod RS za šolstvo razpisala 30. državni festival *Turizmu pomaga lastna glava*. Tema letošnjega festivala je *Zeleni turizem*. Člani turističnega krožka smo našo nalogo naslovili *GREMO V NARAVO PO ZNANJE IN ZABAVO* ter podnaslovom *NAM BO LEPO, HUDIČKU PA HUDO*.

V naši nalogi vas popeljemo po gozdu, ki se nahaja v bližini naše šole. Pripravili smo gozdno učno pot, ki je razdeljena na pet postankov, na vsakem od njih pa spoznamo eno pravilo gozdnega bontona, eno žival, uporabimo eno čutilo in izvedemo eno aktivnost. Po poti se veliko novega naučimo o naravi, gozdu, gozdnih živali, pa tudi zabavamo se, izdelujemo razne stvari iz naravnih materialov, si ogledamo pravljico in poskusimo svoj čaj. Gozd bomo skušali občutiti z vsemi petimi čutili: vonjem, vidom, sluhom, tipom in okusom.

Program smo prilagodili za mlajše in starejše učence. Pot mlajših učencev je obarvana pravljичno. Po poti jih vodijo kažipot, na katerih je Javorov hudiček. Ta se po ljudskem izročilo potika po naših gozdovih, okoliški kmetje pa ga večkrat ukanijo. Na zadnji točki naše poti odigramo tudi pravljico O prebrisanem kmetu in hudičku. Mlajše otroke o gozdnem bontonu učijo živalice-lutke: srna, medved, jazbec in jež.

Starejši učenci se odpravijo na pot sami s pomočjo koordinat in GPS-om. Želeli smo, da bodo po poti čim bolj aktivni. Na začetku poti dobijo navodila s koordinatami vseh petih postankov. Pri vsaki točki najprej poiščejo list z navodili ter izvedejo vse zahtevane aktivnosti. Slednje jih bodo prisilile v uporabo vseh čutil. Tako bodo gozd in naravo resnično občutili. V gozdno učno pot smo vključili sodobne elektronske naprave, da bi v naravo pritegnili tudi učence, ki jih tehnologija privlači.

Program smo dvakrat že izpeljali: po poti smo popeljali naše sošolce iz 8. razreda in otroke iz Otroškega vrtca Ajdovščina, Oddelka Col. Oboji so bili nad programom navdušeni. Zato smo se na šoli odločili, da se bomo na to pot podali vsako leto, vzgojiteljici iz vrtca pa bosta otroke po poti popeljali še večkrat, v različnih letnih časih.

Naša naloga bo objavljena na šolski spletni strani in dosegljiva v šolski knjižnici.

Ključne besede: turistični program, narava, gozd, učna pot, GPS, pametni telefoni, lutke, čutila (vonj, tip, vid, sluh, okus)

1. UVOD

*Gremo v naravo po znanje in zabavo,
nam bo lepo, hudičku pa hudo.*

V tem naslovu je zajeto bistvo našega programa, naše naloge. Šli bomo v naravo, tam se bomo na zabaven način učili o naravi, v naravi nam bo lepo, na koncu pa bomo zaigrali igrico o tem, kako je prebrisan kmet ukanil hudička, ki mu bo zato hudo. Spoznali boste našo lepo, neokrnjeno naravo ter jo občutili z vsemi čutili: vidom, sluhom, tipom, vonjem in okusom. Želimo, da našo pokrajino doživite v besedi, zvoku, barvi, z dotikom, dejanjem in izkušnjo.¹

Naša gozdna učna pot se nahaja na robu Cola, kraja, ki leži na jugovzhodnem robu Trnovskega gozda. To območje je zaščiten kot krajinski park in je načrtovano za vključitev v regijski park Trnovski gozd–Nanos. Po naši poti res spoznamo zanimive rastline ter izvemo nekaj o tipičnih živalih. Poleg naravne pa spoznamo tudi delček kulturne dediščine – ljudske pravljice o Javorovem hudičku, ki se potika po naših gozdovih.

Pot bo zabavna. Mlajši se bodo učili in zabavali z lutkami, starejši pa uporabljali mobilne telefone oz. GPS-naprave. V programu smo združili naravno in kulturno dediščino ter lutke, pravljice, gozdni bonton, elektronske naprave, ... Želeli smo, da se tudi mladostniki večkrat odpravijo v naravo. Običajno so doma, za računalniki. Tako smo iskali način, kako jih pritegniti ven, v naravo. In najlažje to naredimo s pomočjo pametnih telefonov. Prepričani smo namreč, da bodo raje šli v naravo, če bodo morali uporabljati mobilni telefon. Sami bodo iskali pot, na postankih pa jih bomo z raznimi aktivnostmi prepričali, da bodo uporabljali vsa čutila in tako res občutili naravo.

Prepričani smo, da bo vsak našel kaj zase.

Dobimo se na

N 45.88163°

E 014.00107°

---

¹http://www.ukom.gov.si/si/promocija_slovenije/znamka_slovenije_i_feel_slovenia/

1.1 IZBIRA TEME

Učiteljica geografije in zgodovine na OŠ Col ter mentorica turističnega krožka Jasmina Likar Štinjek nam je na začetku leta povedala za projekt Turizmu pomaga lastna glava. Predstavila nam je letošnjo temo razpisa, ki je ZELENI TURIZEM. Na prvi sestanek je prišlo 6 učenk iz 8. razreda, kasneje pa se nam je pridružil še učenec iz 9. razreda. Vsem je bila všeč drugačna oblika dela, da lahko nekaj naredimo sami. Takoj smo se lotili dela in proučili razpis. Vsekakor smo želeli, da bi bil naš program malo drugačen, sodoben, pripravljen prav za nas in naše vrstnike.

Prva ideja je bila, da bi odšli v gozd. S pomočjo metode viharjenja možganov smo dobili tiste prve ideje, ki nam bi povedale, kam in kako. Ugotovili smo, da bomo morali v program vpeljati še elektronske naprave, saj naši sošolci enostavno ne morejo brez telefona in računalnika. Naenkrat pa se je sošolec Simon spomnil, da lahko gremo po nasvete k njegovemu očetu, saj je gozdar in lovec – pravi človek, ki nam lahko svetuje. Takoj smo se odpravili na delo. Opravili smo intervju z njim. Opozoril nas je na obnašanje v gozdovih in onesnaževanje narave. Poudaril je, da sta ti dve točki zelo pomembni in da se ju skoraj nikoli ne držimo. Zato smo se odločili, da ju bomo vključili v program.

Na začetku nam je delal nekaj preglavic naslov, saj smo želeli, da bi se navezoval na obe temi – obnašanje in onesnaževanje. Na koncu smo se enoglasno strinjali, da za naslov izberemo GREMO V NARAVO PO ZNANJE IN ZABAVO ter dodamo podnaslov NAM BO LEPO, HUDIČKU PA HUDO. Da bi bila naloga bolj zabavna za mlajše učence, smo vanjo hoteli vključiti tudi našega JAVOROVEGA HUDIČKA. Ta se potika po naših gozdovih in kmetom dela precej preglavic. Obiskovalcem pa v pravljici pokažemo, da so naši kmetje bolj prebrisani od njega, saj ga večkrat ukanijo. Zato tudi naslov temu primeren. Z njegovo pomočjo obiščemo gozd. Spoznavamo rastline in živali v njem. Spoznamo tudi, kako se v gozdu obnašamo in kaj lahko v njem počnemo.

Odločili smo se, da nas bo ob vsem vodil slogan Turistične zveze Slovenije **I feel Slovenia**. Želeli smo, da obiskovalci občutijo in doživijo naš kraj in našo naravo. Zato smo v program naše učne gozdne poti vključili še vseh pet čutil, in sicer vid, sluh, vonj, tip in okus. Ko gremo v naravo, jo običajno le gledamo, morebiti še poslušamo, redko kdaj pa kaj povonjamo, otipamo ali okusimo. Ta čutila uporabljamo premalokrat, zato jih želimo dejavno vključiti v program na naši gozdni učni poti.

Prepričani smo, da vas bomo z našo nalogo prepričali, da se boste podali v gozd in se iz njega vrnili veseli in sproščeni.

Gozd je zelo skrivnosten kraj in kdo ve, kaj vse se lahko skriva v njem.

Pa srečno! ☺

2. METODE DE LA

Odločili smo se, da bomo za našo nalogo uporabili več metod raziskovalnega dela, s katerimi naj bi dobili čim več idej in nato v programu uporabili najboljše. Na začetku nismo imeli prav nobene ideje, kam bi popeljali naše vrstnike iz drugih šol po Sloveniji. Vedeli smo, da nas obkroža lepa, čista narava, ki je drugim še nepoznana. V program smo želeli vključiti slogan »Občutim Slovenijo« oz. »Občutite našo naravo«.

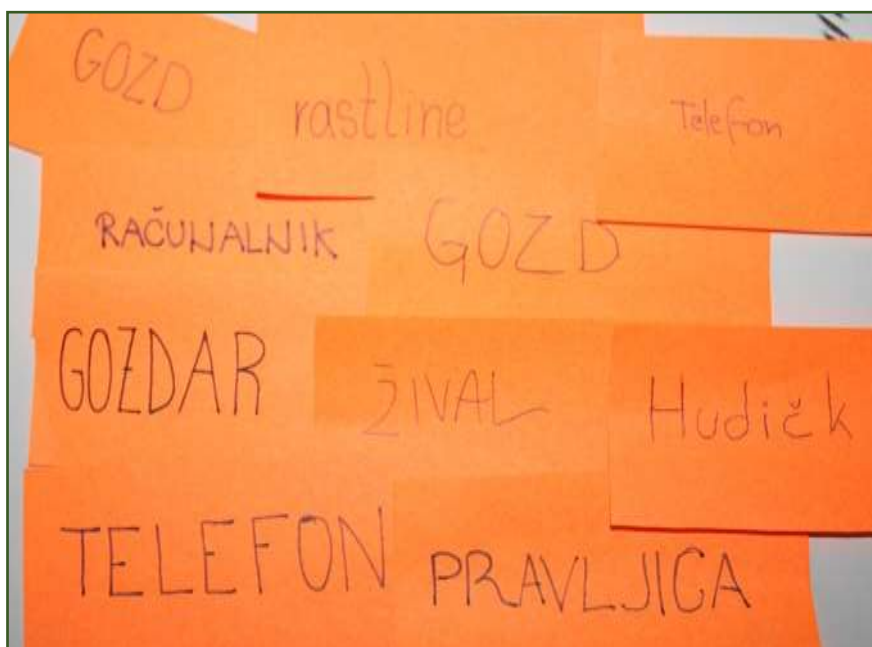
Prva metoda, ki smo jo uporabili, je bila metoda viharjenja možganov. S to metodo smo želeli izvedeti, na kaj učenci najprej pomislijo, ko razmišljajo o tem, kaj bi pokazali svojim sovrstnikom iz drugih krajev.

2.1 Metoda 'viharjenje možganov'

Metodo smo izvedli le med učenci, ki obiskujemo turistični krožek. Želeli smo najti tiste prve ideje, kam bi popeljali obiskovalce. Vsak učenec je lahko zapisal prve tri asociacije, vse ideje pa smo nato združili v štiri sklope:

1. gozd, gozdar, drevesa, rastline,
2. živali,
3. ljudsko gradivo: Javorov hudiček, pravljice, lutke,
4. elektronske naprave: računalnik, mobilni telefon.

Odločili smo se, da nas bo naš program popeljal v gozd, kjer se bomo učili o gozdu, gozdnih rastlinah in živalih. V gozdu bomo skrili našega hudička, po gozdu pa se bomo orientirali z GPS-napravo ali pametnim telefonom. Vsekakor pa v gozd ne bomo nesli računalnika.

Slika 1: Listki z idejami
(Foto: člani turističnega krožka)

2.2 Intervju

Po metodi viharjenja smo se odločili še za metodo intervjuja. Odpravili smo se do gospoda Silvestra Peljhana, ki je izučen gozdar in lovec. Obrazložili smo mu namen naloge in prve ideje. Pohvalil nas je in takoj opozoril, da se mladi v gozdu ne znajo več obnašati. Poudaril je, da se otrok sploh ne uči več gozdnega bontona. Večkrat namreč sliši, kako so mladi v gozdu zelo glasni ter v naravo odmetavajo odpadke. Žalosti ga, da so bližnje pešpoti polne smeti, predvsem plastične embalaže. Nekoč je celo naletel na skupino mladih, ki se je povzpela na bližnji hrib, poleg pa poslušala glasno glasbo iz svojih pametnih telefonov. G. Silvester res ne ve, kaj so šli delat v naravo!?

Po pogovoru z gozdarjem in lovцем smo dokončno izbrali rdečo nit svoje naloge – obiskovalce bomo učili o gozdnem bontonu in jih opozarjali, naj ob tem uporabijo vsa čutila.

Odlomek iz intervjuja z gospodom Silvestrom:

Gospod Silvester, mi pripravljamo turistični program v naravi. Kam naj popeljemo naše vrstnike? Kaj nam svetujete?

Ja, v gozd, naravo. Mladi se premalo gibajo v naravi, premalo poznajo okolico svojega kraja.

Kaj pa naj počnemo v naravi?

Poglejte jo, poslušajte jo. In predvsem se v naravi obnašajte tako, kot se je treba. V naravi smo le obiskovalci. Narava nudi dom številnim živalim in na to večkrat pozabimo. Obnašamo se tako, kot da smo sami. Nič nas ne briga za živali, rastline. Pojdite v gozd in bodite čisto tiho. Presenečeni boste, koliko različnih zvokov boste slišali. Nekoč sem naletel na skupino mladih, ki je na telefonu poslušala glasbo. Res mi ni jasno, po kaj so šli v naravo. Običajno se gremo v naravo sprostit, umirit, ne pa poslušat razbijaške glasbe. Hrupa je preveč v mestu, vasi, v naravi pa je in mora biti mir.

2.3 Anketni vprašalnik

Pri sestavljanju anketnega vprašalnika nas je vodila misel, da morajo biti vprašanja kratka in jasna. Nihče od nas si ne želi odgovarjati na dolge ankete. Pri sestavljanju anket smo že imeli v mislih okvirni program naše poti – obiskovalce bomo popeljali v gozd, kjer se bomo učili. Anketna vprašanja smo prilagodili naši ideji. S prvim vprašanjem smo želeli izvedeti, če so naši sošolci res ponosni na naravo, ki nas oddaja oz. katere naše znamenitosti naj vključimo v program. V drugem vprašanju smo želeli izvedeti, kam v gozd bi popeljali obiskovalce. V anketo smo dodali še tretje vprašanje, ki se nanaša na učenje. Gospod Silvester nas je opozoril na učenje v naravi. Želeli smo izvedeti, ali naši sovrstniki tak način učenja podpirajo.

1. Kaj bi pokazal vrstniku v svojem domačem kraju?

1. Jamo. (23)
2. Grad. (21)
3. Naravo. (27)
4. Drugo. (4)

Anketirali smo 75 učencev iz 6., 7., 8. in 9. razreda. Kot smo sklepali, je pri prvem vprašanju zmagala »narava«, malo manj glasov je dobila manjša »kraška jama«, ki se nahaja na robu našega igrišča. Ker pa je jama majhna in precej uničena, bi bili obiskovalci nad njo le razočarani, smo se odločili, da jo v našem programu ne pokažemo obiskovalcem. Drugi po številu odgovorov je bil »grad Trillek«, ki pa je malce oddaljen od središča kraja. Grad je porušen in razen zunanjih zidov ne moremo ničesar pokazati. Zato ga ne bomo predstavljali.

2. Kam bi popeljal vrstnika?

- 48 na Greben
- 4 na Javornik
- 12 na Križno goro
- 11 drugo

Pri drugem vprašanju je kot lokacija izvedbe našega programa »zmagal« Greben. Pot se začne v središču vasi, pri cerkvi sv. Lenarta in vodi po gozdu na vrh Grebena, kjer je lepa razgledna točka na Vipavsko dolino, Kras in če je lepo vreme tudi na morje. Pot je kratka in se nahaja v bližini vrtca in šole. Tako smo dobili idejo, da bomo naredili skozi gozd učno pot, ki jo bodo lahko večkrat obiskali otroci iz otroškega vrtca in naše šole. Lahko bi postavili pravo učilnico v naravi.

3. Katere vrste pouk imaš najraje?

1. Običajni, klasični pouk. (4)
2. Pouk v naravi, terensko delo. (44)
3. Poskuse. (20)
4. Drugo. (7)

Tudi pri tretjem vprašanju smo dobili pričakovani odgovor. Učenci pogrešajo učenje v naravi, terensko delo. Slednje temelji na izkušnjah in tako se učenci lahko največ naučijo. Ideja o gozdni učni poti je dobila potrditev, da smo dobro razmišljali in načrtovali.

2.4 Delo na terenu

Našo gozdno učno pot smo seveda večkrat obiskali. Prvič smo se v gozd podali že v mesecu septembru, da smo določili postanke. Le tako se vidi, kaj lahko opazujemo, izvajamo na določeni točki. Po vsakem načrtovanju v učilnici, smo aktivnost preizkusili v naravi.

Ko smo načrtovali v naravi, je bilo kar naenkrat »preveč« idej. Sprva smo načrtovali, da bi izvedli program, ki bi bil prilagojen letnim časom. V bistvu bi to morali biti štirje programi v dveh različicah, prilagojenih za mlajše in starejše. Vsekakor tega v tako kratkem času nismo uspeli narediti. Bi pa bilo zelo zanimivo. Poiskali smo aktivnosti in dejavnosti, ki jih lahko izvajamo v vseh letnih časih in ob vsakem vremenu.

Na teren smo odšli ob različnih vremenskih razmerah. In lahko trdimo, da smo gozd res občutili z vsemi čutili. Nekoč, ko smo načrtovali v učilnici, je pihala močna burja. Takoj smo pomislili na zvoke v gozdu. Odpravili smo se na teren in bilo je res čarobno. Odločili smo se, da gozd obiščemo tudi v dežju in ob padanju snega. Vsaka vremenska situacija je na nas naredila drugačen vtis.

V pomoč pri pripravi naloge so nam bili tudi sošolci, saj smo najprej z njimi izvedli program. Pri razredni uri smo odšli po naši gozdni učni poti ter si zapisovali pomanjkljivosti. S pomočjo prve izvedbe programa smo le-tega popravili in nadgradili.

Obiskali smo tudi turistično agencijo *Marco Polo* in *Turistično-informacijski center Ajdovščina*. Tam so nam predstavili oblikovanje, trženje in prodajo turističnih programov.

2.5 Oblikovanje turističnega programa

Svoj turistični program smo hitro oblikovali, vendar ga nato večkrat nadgrajevali. Prilagodili smo za mlajše, otroke iz vrta in učence I. triade, in starejše, učence II. in III. triade. Za dijake in starejše obiskovalce bi bilo treba program prilagoditi. Predvsem so uganke in opisi živali za njih prelahki. Dodati bi bilo potrebno morda težje kvize, rebuse, križanke, ... Vendar pa smo prepričani, da bi se tudi starejši kaj novega naučili, predvsem to, da bi bolj uporabljali vsa čutila. Narava in gozd nam lahko nudita veliko doživetij in novih izkušenj.

Program lahko izvedemo v vseh letnih časih in vsakem vremenu. Pravzaprav si želimo, da ni tipično lepo vreme, saj hočemo obiskovalce opozoriti na to, da lahko gremo v naravo ob vsakem vremenu. In da je slednja tedaj lahko še bolj zanimiva in skrivnostna. Vsi poznamo, kako se je sprehajati po gozdu ob lepem vremenu, malokdo pa je gozd izkusil ob burji. Tedaj je v gozdu precej glasno. ☺

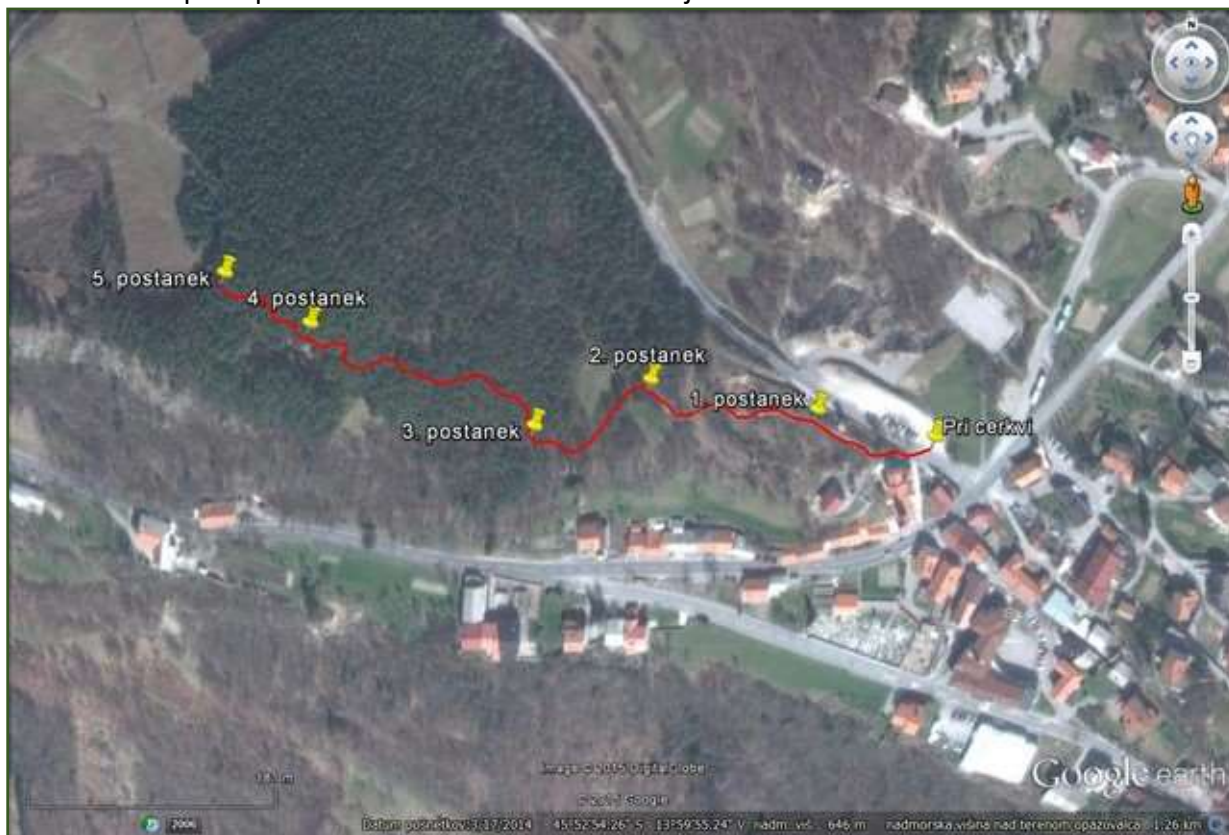
V prihodnosti nameravamo pripraviti program, ki bi ga lahko izvajali v vseh letnih časih: poleti, jeseni, pozimi in spomladi. V vsakem letnem času bi izvajali različne aktivnosti, kar bi spodbudilo tudi različne čute.

Program v celoti izvajamo sami, brezplačno. Obiskovalci si priskrbijo le pohodna oblačila in obutev in s seboj prinesejo veliko dobre volje. Na zadnjem postanku obiskovalce postrežemo s čajem, naše stare mame pa so nam obljubile, da nam spečejo domači kruh.

Na naši šoli že nekaj let poteka izbirni predmet turistična vzgoja. Učenci pri tem predmetu natančno spoznamo vse krajevne zanimivosti, vsako leto izdelamo tudi turistično zgibanko. Ker nas večina članov turističnega krožka obiskuje tudi izbirni predmet turistična vzgoja, smo se odločili, da pri izbirnem predmetu naredimo zgibanko, ki bi predstavila našo pot. Zgibanka bo na voljo na turistični tržnici.

3. PROGRAM

Gozdno učno pot s postanki vred smo vrisali na zemljevid:

Vir: Google Earth

Pot se začne na parkirišču pri cerkvi sv. Lenarta na Colu. Obiskovalci se morajo nanjo primerno pripraviti. Potrebovali bodo:

5. pohodna oblačila, primerna vremenu,
6. pohodne čevlje,
7. GPS-napravo ali pametni mobilni telefon (z GPS-om in prenosom podatkov) – obiskovalcem lahko GPS posodimo tudi mi in
8. dobro voljo.

Pot je lahka, saj »premagamo« le 41 metrov nadmorske višine (od 626 m pri cerkvi do 667 na zadnji točki). Prilagojena je starostni skupini obiskovalcev. Mlajši učenci zanjo potrebujejo tri ure starejši pa dve šolski uri. Čas trajanja lahko po potrebi prilagodimo.

Gozdna učna pot je razdeljena na pet postankov. Na vsakem morajo obiskovalci najprej poiskati list z uganko, da ugotovijo, katera žival bo predstavljena. Nato sledijo razne aktivnosti, kot so kvizi, rebusi in druge dejavnosti, ki spodbudijo obiskovalce k uporabi enega od čutil.

3.1. Prihod udeležencev

Ob dogovorjenem času se udeleženci zberejo na parkirišču pri cerkvi sv. Lenarta na Colu, kjer jih pričakamo člani turističnega krožka. Razdelimo jim zemljevide z navodili in koordinatami

poti, pa tudi zgibanke našega kraja. Predstavimo jim naš kraj: lego, zgodovino, naravne značilnosti, kulturne znamenitosti, ljudsko izročilo. Posebej jih opozorimo na podnebne značilnosti (burja) ter zanimive živalske in rastlinske vrste, npr. viharnike. Razložimo, da območje spada v krajinski park in je načrtovano za vključitev v regijski park Trnovski gozd–Nanos. Obrazložimo razliko med obema vrstama zaščite. Obiskovalce na začetku poti opozorimo, da vstopamo v življenjski prostor raznolikih živalskih vrst, zato se moramo temu primerno obnašati, predvsem ne smemo povzročati hrupa.

3.2 Program za mlajše otroke

Otrokom razložimo, da morajo sami iskati kažipote, na katerih je narisana naš Javorov hudiček. Tega predstavimo na zanimiv in igriv način, da se ga otroci ne bi ustrašili. Pozorni morajo biti, kakšen smerokaz drži hudiček, da razberejo, v katero smer morajo. Pri vsakem postanku morajo najti skriti listek z uganko in navodili, da izvejo, katera žival-lutka jih bo vodila na danem postanku. Na vsakem postanku pa prejmejo tudi pobarvanko, ki vsebuje eno pravilo gozdnega bontona.

1. POSTANEK

Čutilo: SLUH

Uganka:

Po gozdu krasotica postavna se sprehaja,
rad za njo srnjak ozira se in jo osvaja.

Žival: SRNA

Aktivnost: ČISTO TIHO POSLUŠAJTE, KATERE ZVOKE BOSTE SLIŠALI.

Pobarvanka: V GOZDU NE KRIČIMO IN NE POSLUŠAMO GLASBE. HRUP PLAŠI ŽIVALI. GOZDNE ŽIVALI SO ZELO PLAŠNE IN SE PRED ČLOVEKOM UMAKNEJO.

Slika 2: Prvi postanek
(Foto: člani turističnega krožka)

2. POSTANEK

Čutilo: VID

Uganka:

Plašen stric,
rilček, tačke,
kup bodic.

Žival: JEŽ

Aktivnost: POGLEJTE NAOKROG IN POBERITE VSE STVARI, KI NE SODIJO V NARAVO.

Pobarvanka: SMETI IN ODPADKI NE SPADAJO V GOZD. POSPRAVI JIH ZA SEBOJ IN ODNESI V SMETNJAK.

Slika 3: Drugi postanek
(Foto: člani turističnega krožka)

3. POSTANEK

Čutilo: VONJ

Uganka:

V jazbini svoji ta žival zime vse prespi,
preden spet gre, prej se še zredi.

Žival: JAZBEC

Aktivnost: NABERITE ČIM VEČ LISTOV, IGLIC, VEJIC, PLODOV IN JIH
POVONJAJTE.

Pobarvanka: MED HOJO NE LOMIMO VEJ IN NE TRGAMO MAJHNIH DREVESC,
GRMOV IN DRUGIH RASTLIN. GOZDNO CVETJE, GOBE, PLODOVI IN MAH SO
NUJNI ZA ŽIVLJENJE GOZDA, ZATO JE NABIRANJE OMEJENO S PREDPISI.

Slika 4: Tretji postanek
(Foto: člani turističnega krožka)

4. POSTANEK

Čutilo: OTIP

Uganka:

Rad čebelam krade med in se z njim sladka,
čeprav neroden je, na bukev splezat' zna.

Žival: MEDVED

Aktivnost: NABERITE NEKAJ VEJIC, NEKAJ LUBJA, LISTOV, PLODOV IN IZ NJIH IZDELAJTE KAKŠNO SKULPTURO.

Pobarvanka: NE UNIČUJEMO OZNAK V GOZDU. VSAKA OD OZNAK IMA DOLOČEN POMEN IN JO NEKDO UPORABLJA. ČE JIH UNIČUJEMO, POVZROČAMO ŠKODO DRUGIM LJUDEM.

Slika 5: Četrty postanek
(Foto: člani turističnega krožka)

5. POSTANEK

Čutilo: OKUS

Uganka:

Katero pravljичno bitje se skriva po naših gozdovih?

Pravljичno bitje: JAVOROV HUDIČEK

Aktivnost: OGLEDE PRAVLJICE O PREBRISANEM KMETU IN HUDIČU

Spominki: DOMAČI ČAJ IN HUDIČKI

Slika 6: Peti postanek
(Foto: člani turističnega krožka)

3.3 Program za starejše otroke

Učenci na parkirišču pri cerkvi dobijo zemljevid, list z navodili in koordinate. Razložimo jim, da jih na poti čaka več postankov. Na vsakem od njih morajo poiskati skriti list z ugankami, rebusi, kvizi in podobnimi aktivnostmi. Na poti se morajo primerno obnašati.

1. POSTANEK

Čutilo: SLUH

Koordinate:

N 45.88177°

E 014.00015°

Žival: SRNA

Uganka: Žival v dolžino meri 95–135 cm, v višino pa do »ramen« 65–75 cm. Tehta 15–30 kg. Dlaka po telesu je rdečkasta, na glavi pa siva. Kožuh postane pozimi temnejši, na spodnji strani je svetlejši. Ima kratek rep, ki meri 2–3 cm. Rogovje imajo le samci in pozimi odpade ter spomladi ponovno zraste.²

Aktivnost: ČISTO TIHO POSLUŠAJTE, KATERE ZVOKE BOSTE SLIŠALI.

2. POSTANEK

Čutilo: VID

Koordinate:

N 45.88191°

E 013.99886°

Žival: JEŽ

Uganka: Žival spada med majhne sesalce, po »hrbtu« pa ima bodice. Samica je breja od 48 do 60 dni. Glede na svojo velikost pa živijo kar precej časa. V divjini od 4 do 7 let, v ujetništvu pa tudi do 16 let.³

Aktivnost: POGLEJTE NAOKROG IN POBERITE VSE STVARI, KI NE SODIJO V NARAVO.

²<https://sl.wikipedia.org/wiki/Srna>

³https://sl.wikipedia.org/wiki/Pravi_je%C5%BEi

3. POSTANEK

Čutilo: VONJ

Koordinate:

N 45.88166°

E 013.99799°

Žival: JAZBEC

Uganka: Žival ima kratko, obilno telo, s kratkimi, a močnimi nogami, ki jih uporablja pri plavanju. Imajo dolge, rahlo ožje glave z majhnimi uhlji. Rep je kratek. Telo je sivo, glava pa je bela z dvema črnima črtama, ki segata od oči do uhljev, nato pa se potegneta naprej v nežnejšem odtenku vse do repa. Zraste do 90 cm in lahko tehta tudi do 18 kg.⁴

Aktivnost: NABERITE ČIM VEČ LISTOV, IGLIC, VEJIC, PLODOV IN JIH POVONJAJTE.

4. POSTANEK

Čutilo: OTIP

Koordinate:

N 45.88217°

E 013.99635°

Žival: MEDVED

Uganka: So veliki sesalci iz reda zveri. Vsi so krepkega trupa, z veliko lobanjo, močnimi nogami in kratkim repom. Živijo v Evraziji in Severni Ameriki in tudi v delih severne Afrike in Južne Amerike. Večinoma so gozdne živali. V nasprotju z večino zveri uživajo veliko rastlinske hrane.⁵

Aktivnost: NABERITE NEKAJ VEJIC, NEKAJ LUBJA, LISTOV, PLODOV IN IZ NJIH IZDELAJTE KAKŠNO SKULPTURO.

⁴<https://sl.wikipedia.org/wiki/Jazbec>

⁵<https://sl.wikipedia.org/wiki/Medvedi>

5. POSTANEK

Čutilo: OKUS

Koordinate:

N 45.88244°

E 013.99569°

Žival: JAVOROV HUDIČEK

Uganka: Katero pravljico bitje se skriva po naših gozdovih?

Aktivnost: OGLEDE PRAVLJICE O PREBRISANEM KMETU IN HUDIČU

Spominki: DOMAČI ČAJ IN HUDIČKI

Slika 7: Uprizoritev pravljice Volk in sedem kozličkov
(Foto: člani turističnega krožka)

4. TRŽENJE

Naš turistični program *Gremo v naravo po znanje in zabavo* s podnaslovom *Nam bo lepo, hudičku pa hudo* je namenjen predšolskim, vrtčevskim otrokom in učencem osnovnih šol. Za dijake srednjih šol, pa tudi vse odrasle navdušence naravne in kulturne dediščine bi morali program prilagoditi, saj so načrtovane uganke in dejavnosti za njih prelahke. Oblikovan je v prvi vrsti za naše vrstnike – osnovnošolce.

Ves program bi vodili sami. Po predhodnem dogovoru se nam lahko pridruži tudi g. Silvester Peljhan. Ker je izučen gozdar in navdušen lovec, bi lahko del poti vodil obiskovalce on, saj bi slednji tako dobili strokovnejšo razlago.

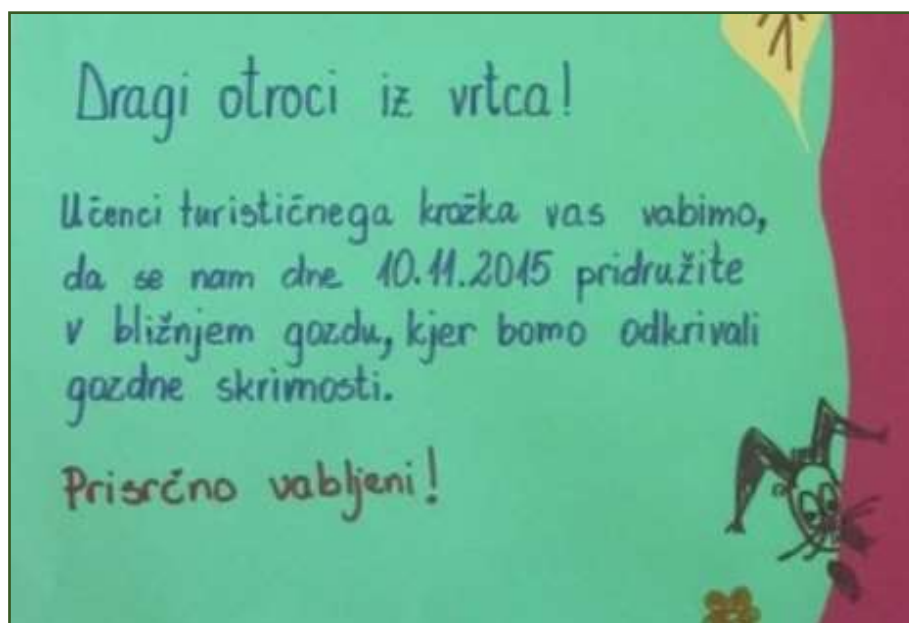
Naša šola bi lahko program oglaševala na spletni strani, kjer bi vabili učence iz drugih slovenskih šol, lahko bi npr. imeli v tem okviru naravoslovne dneve. Program vsebuje veliko učnih ciljev naravoslovja in biologije, pa tudi geografija in državljske in domovinske vzgoje ter etike. V kratkem nameravamo na spletu postaviti spletne učilnice. Za udeležence programa bi lahko odprli spletno učilnico z navodili in zemljevidom poti. Tako bi učenci res naredili vse sami in bili še bolj aktivni.

Našo pot lahko učitelji uporabijo kot učilnico v naravi. To je primerno predvsem za otroke I. triade. Učitelj lahko pri predmetu spoznavanja okolja otroke večkrat pelje na omenjeno pot, kjer lahko potem uresniči določene učne cilje.

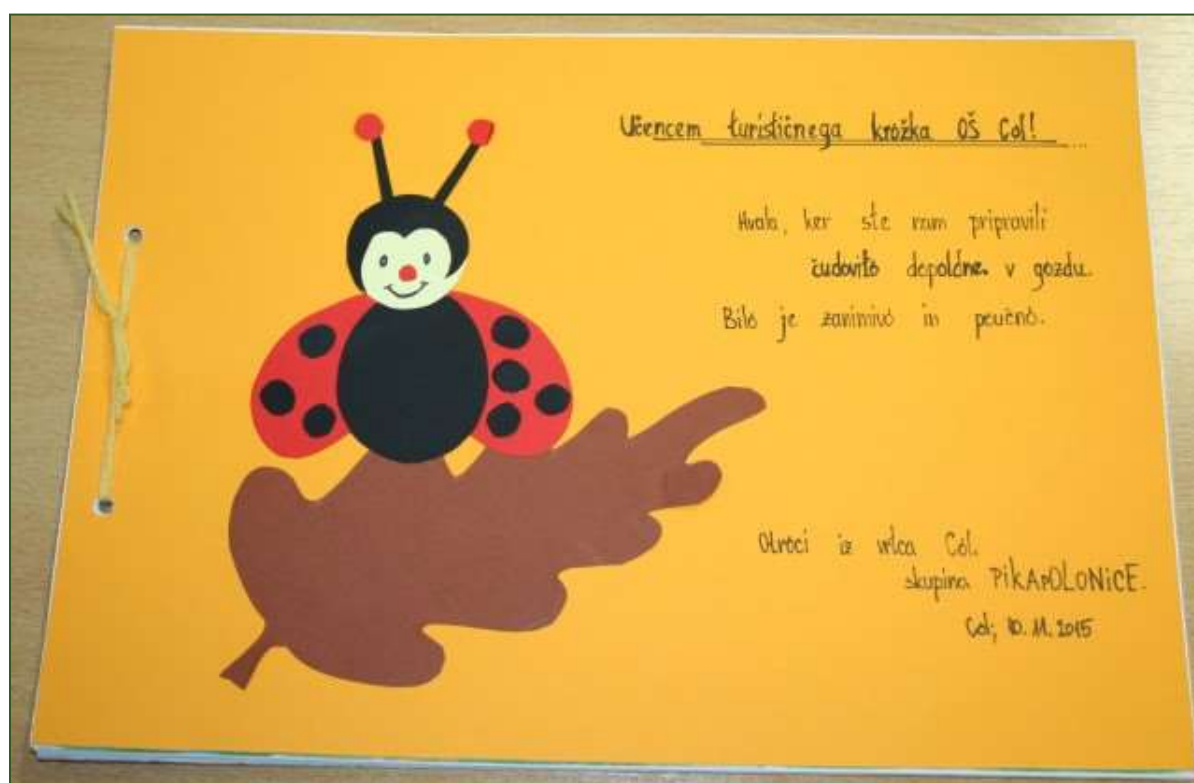
Program smo dvakrat že izvedli. Pri razredni uri (dve šolski uri) smo povabili na gozdno učno pot svoje sošolce iz 8. razreda. Nad doživetji v naravi so bili navdušeni. Na šoli načrtujemo, da bomo vsako leto popeljali 8. razred na razredno uro v naravi, saj je učenje v naravi učence zelo povežalo med seboj. V mesecu novembru smo program izpeljali za otroke iz Otroškega vrtca Ajdovščina, Oddelka Col. Otroci so se vabilu z veseljem odzvali in nad dejavnostmi v naravi bili navdušeni. Po pogovorih z vzgojiteljico bodo po tej poti vsekakor šli še večkrat, da bi jo tudi sami doživeli v različnih vremenskih situacijah. V zahvalo so nam otroci iz vrtca narisali slike in nam jih prinesli na šolo.

V prihodnosti bi našo učno gozdno pot vpisali v sistem Geocaching ali Geolov oz. Lov na skriti zaklad. V sistem bi prijaviili našo gozdno pot in tako bi dobili širši krog obiskovalcev iz Slovenije pa tudi tujine. Zaklad na vsakem postanku pa bi bil »občutek«. Lovci na zaklade bi našo naravo po poti res občutili. Žal je ta ideja prišla prepozna, zato je nismo uspeli realizirati, bomo pa o tem vsekakor razmislili. Pravzaprav ja naš program prav to – lov na skriti zaklad oz. lov na »občutje« naše narave. Naredili smo le bolj preprosto obliko.

Program nameravamo predstaviti agenciji Marco Polo, TIC-u in Hiši mladih v Ajdovščini. Nad našimi prejšnjimi programi so bili navdušeni. Program bi lahko oglaševali na spletnih straneh, uvrstili pa bi ga lahko v kataloge, ki so namenjeni šolskim in drugim zaključenim skupinam. Ker se že sedaj ukvarjajo z vodenjem turistov po teh krajih, bi jim bila ta ponudba prav zagotovo dobrodošla.

Slika 8: Vabilo otrokom iz vrtca
(Foto: člani turističnega krožka)

Slika 9: Zahvala otrok iz vrtca
(Foto: člani turističnega krožka)

5. ZAKLJUČEK

Upamo, da vas je naš program *Gremo v naravo po znanje in zabavo* prepričal, da obiščete in občutite naš kraj. Z izvedbo programa smo dokazali, da je izvedljiv in primeren za obe starostni stopnji.

Tudi mi smo se pri pripravi programa veliko naučili o naših krajih. Po začetnih težavah smo odkrili, da lahko tak turistični program pripravimo kjerkoli, če je le ideja prava. Uspelo nam je, da smo običajen pohod po gozdu, spremenili v zanimiv, poučen, pa tudi zabaven pohod po naravi. Prepričani smo, da smo z vključitvijo sodobne tehnologije v odkrivanje naravnih lepot, ustvarili zabaven, poučen in pester program, ki bo privlačen za vse mlade. Najmlajše bodo očarale lutke. Vključili smo tudi občutke. In prav na te največkrat pozabimo. Vsako doživetje si boljše zapomnimo, če ga občutimo.

Pri turizmu je najpomembnejše trženje – vsako stvar lahko tržimo, če znamo iz nje narediti zanimivo, privlačno zgodbo. Izgovarjamo se, da nimamo česa pokazati. Pa imamo. In to veliko. Na naši poti boste občudovali prekrasno naravo, se o njej veliko naučili, zabavali ter jo občutili.

Spoznali smo, da je najpomembnejše, da v turistične programe vnašamo novosti. Menimo, da so obiskovalci že naveličani običajnih učnih poti, kjer o naravnih in kulturnih zanimivostih berejo z informacijskih tabel. Za mlade obiskovalce je potrebno programe aktualizirati. In mi smo v program oz. naravno vnesli elektronske naprave – GPS-je. S tem smo mladim približali in posodobili program v naravi. In prav tako je pomembno, da obiskovalci našo naravo doživijo in jo občutijo. V tem sodobnem »elektronskem« svetu na občutke vse prevečkrat pozabljamo. Člani turističnega krožka smo prepričani, da boste naše pokrajino res občutili. Ta vas bo očarala in tako zaznamovala, da se boste zagotovo še vrnil. In to si tudi želimo!

Nasvidenje!

6. NAČRT PREDSTAVITVE NA TURISTIČNI TRŽNICI

Na tržnici v Mercator centru bomo obiskovalcem skušali približati našo naravo in zgodbe. Želimo si, da bi obiskovalci vsaj malce občutili naš kraj in okolje. Dve učenki bosta po Mercator centru vabili ljudi, da obišejo naš predstavitveni prostor in uprizoritev pravljice O prebrisanem kmetu in hudiču, ki jo bomo izvedli na vsake pol ure. Dve učenki in učenec bodo uprizarjali pravljico, medtem ko bodo ostale učenke predstavljale naš program in mimoidočim delile spominke.

6.1 Stojnica – predstavitveni prostor

Odločili smo se, da ne bomo imeli stojnice. Na prostoru bomo poskusili postaviti gozd. Pognili bomo zeleno pregrinjalo, ki bo ponazarjalo gozdno jaso. V ozadju bomo postavili narisano kuliso – gozd. Postavile bomo še skale, drevesne šture in modele dreves. Na sredini bo model polja, ki bo služil kot pripomoček za uprizarjanje pravljice.

6.2 Spominki

Za spominke bomo obiskovalcem stojnice podarjali hudičke, narejene iz naravnih materialov (storžev, vejic, orehov in šipka). Poleg hudičkov bomo ponujali še čaj prebrisanega kmeta (iz šipka in materine dušice) ter delili pobarvanke z gozdnim bontonom.

Slika 10: Spominki
(Foto: člani turističnega krožka)

6.3 Propagandni material

Obiskovalcem bomo delili zgibanko o Colu, ki smo jo pripravili sami. Poleg lastne zgibanke bomo delili še zgibanke o Gori, ki so jo pripravili na TIC Ajdovščina. Če nam bo uspelo, bi radi izdelali in delili še razglednice z motivi naše poti.

6.4 Zabavni igri

Obiskovalcem bomo zavezali oči in ti bodo morali otipati in prepoznati različne gozdne plodove. Nekatere bodo prepoznali po vonju, druge pa po otipu. S to igro bomo obiskovalce opozarjali na uporabo čutil – da bi vsaj malo občutili naravo.

6.5 Vabljenje ljudi po Mercator centru

Dve učenki bosta vabili obiskovalce po Mercator centru. Delili bosta našo zgibanko in jih opozarjali na uprizorjanje pravlјice O prebrisanem kmetu in hudiču.

7. VIRI IN LITERATURA

Atlas Slovenije. (1992). Ljubljana: Mladinska knjiga.

Černigoj, F. (1988). *Javorov hudič*. Ljubljana: Kmečki glas.

Černigoj, F. (1996). *Nace ima dolge tace*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

Černigoj, F. (2013). *Gora na deželo*. Ajdovščina: Občina Ajdovščina.

Černigoj, F. (ur.) (2001). *Mati Gora : zbornik o Gori, Gorjankah in Gorjanih: ob 400-letnici naselitve Gore*. Predmeja: Društvo za ohranjanje in varovanje naravne in kulturne dediščine Gora.

Černigoj, F. (ur.) (2002). *Semenje javorovo, 1978–1998. Izbor iz prvih dvajsetih let Javorovega lista, šolskega glasila Osnovne šole Col*. Col: Osnovna šola Col.

Velikonja, E. (2012): *Rastejo pri nas : Rastline Trnovskega gozda*. Predmeja: samozaložba.

Zlobec, C. (1994): *Vipava Valley - a little Slovene Eden*. Ajdovščina: Communal Assembly. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Col. Wikipedija, prosta enciklopedija. Pridobljeno 2. 1. 2015, s <http://sl.wikipedia.org/wiki/Col>

Lovska družina Col. Pridobljeno 4. 10. 2015, s <http://www.ldcol.si/?cat=7>

Opisi gozdnih živali: srna, pravi jež, jazbec in medved. Pridobljeno 5. 10. 2015, s <https://sl.wikipedia.org/wiki/Srna>
https://sl.wikipedia.org/wiki/Pravi_je%C5%BEi
<https://sl.wikipedia.org/wiki/Jazbec>
<https://sl.wikipedia.org/wiki/Medvedi>

Trillek. Društvo za ohranjanje starih običajev. Pridobljeno 5. 1. 2015, s <http://www.trillek.si/>

Trnovski gozd. Pridobljeno 13. 1. 2015, s <http://www.summitpost.org/trnovski-gozd/721347>

Vzpostavitev regijskega parka Trnovski gozd–Nanos. Pridobljeno 12. 10. 2015, s <http://www.prc.si/programi-projekti/vzpostavitev-regijskega-parka-nanos--trnovski-gozd>

Znamka Slovenije I feel Slovenija. Pridobljeno 1. 12. 2015, s http://www.ukom.gov.si/si/promocija_slovenije/znamka_slovenije_i_feel_slovenia/

8. PRILOGE

Priloga 1: Anketa

ANKETA

Smo člani turističnega krožka in pripravljamo zabavo v naravi. Da bo pa ta dogodek v celoti uspel, potrebujemo vaše mnenje. Anketa je anonimna.

1. Kaj bi pokazali vrstniku v svojem domačem kraju?

- a) jamo
- b) grad
- c) naravo
- d) drugo _____

2. Kam bi popeljali vrstnika?

- a) na Greben
- b) na Javornik
- c) na Križno goro
- d) drugo _____

3. Katere vrste učenje imaš najraje?

- a) običajni, klasični pouk
- b) pouk v naravi, terensko delo
- c) poskuse
- d) drugo _____

Priloga 2: Plakat za tržnico

**VABIMO VAS NA
TURISTIČNO TRŽNICO
V MERCATOR CENTER**

**APRIL 2016
med 15. in 18. uro**

Priloga 3: Vabilo otroškemu vrtcu

